27 Αυγούστου 2018

Η παιδαγωγία για την αντιμετώπιση του πειρασμού της ασθένειας (Νικόλαος Κόϊος, Διευθυντής Σύνταξης - Πεμπτουσία)

/ Πεμπτουσία

Είναι σημαντικό να πούμε ότι όλη αυτήν την παιδαγωγία που περιληπτικά παραθέτουμε οι Γέροντες και οι Πατέρες δεν την απευθύνουν σε ανθρώπους που νοσούν, αλλά σε υγιείς. Συγκεκριμένα ο Γέρων Αιμιλιανός απηύθυνε τις διδαχές του αυτές στις αδελφότητες της Σιμωνόπετρας και της Ορμύλιας στα πρώτα τους χρόνια, όταν οι μοναχοί και οι μοναχές ήταν οι περισσότεροι νέοι και υγιείς. Στόχος του είναι να παιδαγωγήσει τα πνευματικά του τέκνα με τρόπο που να είναι έτοιμα να αντιμετωπίσουν τον πειρασμό της ασθένειας. Αυτό ισχύει τόσο για τους μοναχούς, όσο και για τους λαϊκούς. Πρόκειται για προληπτική ποιμαντική στην οποία ο πνευματικός πατέρας έχει την άνεση, δικαιούται θα μπορούσαμε να πούμε, να βάζει τον πήχυ των πνευματικών απαιτήσεων ψηλά. Στον στρατό υπάρχει το αξίωμα: «δύσκολα στην εκπαίδευση, εύκολα στην μάχη.» Ο Γέρων Σωφρόνιος διδάσκει ότι ο χριστιανός πάνω από όλα οφείλει να είναι ασκητής. Αυτό σημαίνει ότι όσο πιο ασκημένος είναι, τόσο πιο προετοιμασμένος θα είναι την στιγμή της δοκιμασίας ή του πειρασμού.

Και τί γίνεται όταν έρχεται η στιγμή αυτή της δοκιμασίας; Όταν η ασθένεια έλθει και μάλιστα με την μορφή της οδυνηρής ή και θανατηφόρου νόσου; Στο επίπεδο της προσωπικής αντιμετώπισης, όταν η δοκιμασία φορά τον ίδιο μας τον εαυτό, την απάντηση θα πρέπει μάλλον να την αναζητήσουμε στους βίους των Αγίων και στο προσωπικό τους παράδειγμα. Το πράγμα αλλάζει εντελώς όταν πρόκειται για τον «άλλον», τον «πλησίον». Εκεί στην διδασκαλία και στον βίο των Πατέρων και των Γερόντων βλέπουμε να κυριαρχούν η ευσπλαχνία και η διάκριση.

Ευσπλαχνία σημαίνει ότι όταν αρρωστήσεις εσύ ο ίδιος με τον εαυτό σου μπορείς να είσαι όσο σκληρός και αυστηρός θέλεις. Όχι όμως με τον αδελφό σου. Στον αδελφό σου προσφέρεις ανακούφιση με κάθε μέσο που μπορείς. Του συγχωρείς και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Εκφράζεις το ειλικρινές ενδιαφέρον σου για την υγεία του. Φροντίζεις για τις όποιες ανάγκες του. Προσεύχεσαι να γίνει καλά. Συμμετέχεις στην αγωνία του με αρχοντιά.

Διάκριση είναι ο τρόπος με τον οποίον θα του μιλήσεις για τον Θεό στην ασθένειά του. Περισσότερο θα τον ακούσεις. Το κήρυγμα και η θεολογία που ξέρεις, αυτήν που πιο πάνω περιγράψαμε, θα υπάρχουν στον νου και την καρδιά σου, αλλά δεν θα φεύγουν εύκολα από το στόμα σου. Στο πρόσωπό σου πρέπει ο άλλος να βιώνει τον Χριστό και όχι να ακούει εύκολα κηρύγματα για τον Χριστό. Πρώτα θα προσφέρεις την αγάπη με την ευσπλαχνία και την συμπαράσταση και μετά τον λόγο. Πολλές φορές η αγάπη καθιστά περιττό τον λόγο γιατί γίνεται λόγος από μόνη της.

Είναι πολύ χαρακτηριστικό το παράδειγμα από τον Βίο του Αγίου Παΐσίου. Όλοι γνωρίζουμε την καρτερία και την ανδρεία έως σκληρότητας προς τον εαυτό του

την οποία επέδειξε στο τελευταίο στάδιο της ασθενείας του. Όταν όμως ασθένησε ο συμμοναστής του π. Αθανάσιος Σταυρονικητιανός μετέβη στην Αθήνα και κάθισε δίπλα του για ένα μήνα παριστάμενος παραμυθητικά, προσευχόμενος θερμά, στηρίζοντάς τον μέχρι την τελευταία στιγμή και μαζί του και άλλους ασθενείς που είχαν ανάγκη. Έχοντας ο Άγιος την απαραίτητη διάκριση για την περίσταση, προτρέπει τους γιατρούς να εξηγήσουν στον ασθενή την σοβαρότητα της καταστάσεως και όταν εκείνος πέφτει σε θλίψη εκείνος του συμπαρίσταται και με το παράδειγμα και τον λόγο του τον μεταβάλλει από μελλοθάνατο σε κήρυκα της αληθινής ζωής, παρά το γεγονός ότι ο π. Αθανάσιος μετά από λίγο καιρό πεθαίνει [9].

Τα πράγματα είναι πιο δύσκολα όταν έχουμε να αντιμετωπίσουμε περιπτώσεις με νέους ή παιδιά σε ανίατη ασθένεια και τους γονείς τους. Η ασθένεια ενός παιδιού δοκιμάζει την πίστη και την αντοχή όλων, ιδιαίτερα των γονέων. Πολλές φορές τα άρρωστα παιδιά εκπλήσσουν με την πίστη, την σοφία και την ωριμότητά τους η οποία αποδεικνύεται μεγαλύτερη από την ηλικία τους. Όπως γράφει η αδελφή Μαγδαληνή του Έσσεξ, γίνονται οι δάσκαλοι που κρατούν ζωντανή την εμπιστοσύνη στον Θεό, ακόμη κι όταν οι καρδιές ματώνουν.

Θα παραθέσουμε, πριν κλείσουμε την παρουσίασή μας αυτή μια περίπτωση ενός κοριτσιού 9 ετών το οποίο υπέφερε από καρκίνο:

«Η μητέρα ήταν απελπισμένη και ολιγόπιστη και μπροστά στο παιδί θρηνούσε συνεχώς για την έλλειψη αγάπης που τους έδειχνε ο Θεός. Σκέφτηκα ότι όφειλα να παρουσιάσω στο κορίτσι μια πιο θετική προσέγγιση και την πήρα για ένα περίπατο στον κήπο. Ενώ περπατούσαμε, παρατηρούσαμε τα πουλιά και συζητούσαμε. Ένα μέρος της συζήτησης ήταν κάπως έτσι:

Α.Μ.: Ξέρεις ότι οι πονοκέφαλοί σου δεν σημαίνουν πως ο Θεός δεν σε αγαπά. Ξέρει πώς είναι να πονάς, γιατί πόνεσε κι ο Ίδιος πάνω στο σταυρό. Είσαι ιδιαίτερη φίλη του Ιησού Χριστού. Αγαπά όλους, αλλά τους γενναίους τους αφήνει να έχουν πονοκεφάλους κι έτσι μοιράζονται τον πόνο Του στο σταυρό.

Το κορίτσι έγνεψε σοβαρά και είδα ότι όλα αυτά τα γνώριζε και δεν χρειαζόταν εμένα να της τα πω. Επί πλέον είχε τη φρόνηση να προσθέσει: Όμως, αδελφή, σας παρακαλώ να μη μιλήσετε γι’ αυτό στη μαμά, γιατί δεν της αρέσει. Νομίζει πως πρέπει να ζήσω.»

Μερικές πολύ σύντομες ποιμαντικές παρατηρήσεις:

1. Το προβληματικό πρόσωπο εν προκειμένω ήταν η μητέρα. Αλλά βλέπουμε ότι η Αδελφή Μαγδαληνή δεν της λέει τίποτε. Αυτό όχι από περιφρόνηση, αλλά επειδή

είχε την διάκριση να καταλάβει ότι εκείνη δεν ήταν σε θέση να ακούσει.

2. Επικεντρώνει το ενδιαφέρον της στο άρρωστο κορίτσι, αναζητά και βρίσκει κατάλληλο τρόπο και του μιλάει θετικά για την δοκιμασία της ασθένειας αποκαθιστώντας μαζί της πνευματική επικοινωνία.

3.Κατανοεί ότι το μικρό κορίτσι είχε πνευματική ωριμότητα και αντίληψη της καταστάσεώς της και κάνει η ίδια την παιδαγωγική και ποιμαντική αυτοκριτική της όταν γράφει ότι τελικά δεν χρειαζόταν να της μιλήσει.

Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ

9. Βίος Γέροντος Παϊσίου, σ. 218 κε